

17-A Barcelona i Cambrils

Activitats didàctiques per treballar
els atemptats amb els alumnes

Educació Secundària
Dossier per a l'alumnat

17-A Barcelona i Cambrils

Els atemptats soferts a Barcelona i Cambrils han causat gran impacte en la societat catalana i infants i joves no n'estan exempts. En aquest context, des del centre educatiu volem oferir la possibilitat de plantejar els dubtes i les pors i donar-hi resposta transmetent confiança i tranquil·litat.

Introducció

Després dels atemptats soferts a Catalunya, el primer dia d'escola esdevé un moment clau per manifestar la nostra condemna als atemptats soferts el 17 d'agost a Barcelona i Cambrils en nom de l'Estat Islàmic i retre un homenatge a les víctimes.

Cap ideologia pot imposar-se per la violència i d'aquí la condemna ferma i decidida dels atemptats. Però també és important no caure en prejudicis basats en estereotips i, en aquest sentit, és imprescindible, per exemple, no etiquetar tots els musulmans pels actes terroristes protagonitzats per alguns en nom de la religió islàmica.

Proposem un seguit d'activitats que ens ajudaran a compartir emocions i pors, aclarir conceptes, ser crítics, deixar de banda els prejudicis i, sobretot, a valorar la pau i la convivència en un món plural.

Índex d'activitats

- **Activitat 1:** Abordem el tema
- **Activitat 2:** Primeres reaccions: condemna dels actes terroristes
- **Activitat 3:** Què està passant?
- **Activitat 4:** Anàlisi crítica del tractament dels atemptats per part dels mitjans de comunicació
- **Activitat 5:** Proposem un acte d'homenatge

Recursos

Aquestes activitats didàctiques formen part del material específic que el Departament d'Ensenyament ha elaborat per treballar amb els alumnes els atemptats de Barcelona i Cambrils.

Aquestes activitats es poden complementar amb les ja existents per treballar els atemptats en el marc del Protocol de prevenció, detecció i intervenció de processos de radicalització als centres educatius (XTEC) :

- [Proposta d'activitats didàctiques per a l'alumnat de secundària](#)

Objectius

1. Facilitar que els alumnes expressin les emocions, sentiments i dubtes generats pels atemptats.
2. Conèixer els fets que originen aquests actes terroristes i les conseqüències que generen en la societat.
3. Desenvolupar l'anàlisi crítica de l'alumnat davant els atemptats terroristes duts a terme a Barcelona i Cambrils.
4. Reforçar els vincles entre els companys per cohesionar els grups i evitar possibles polaritzacions, conductes d'odi o replegament identitari.
5. Dur a terme una actuació sota els lemes #notincpor i #treballemxlapau que podran enviar a l'espai de la XTEC creat per recollir aquestes accions.

Paraules clau i definició

- **Atemptat:** T temptativa criminal contra algú, acte fet amb la intenció de danyar greument alguna cosa.
- **Terrorisme:** Delicte que consisteix a utilitzar la violència, d'una manera sistemàtica i sovint indiscriminada, en la lluita social i política.
- **Islam:** Religió monoteista, practicada pels musulmans, basada en els ensenyaments de Mahoma, continguts principalment a l'Alcorà.
- **Estat Islàmic:** Grup de persones violentes que diuen lluitar i matar en nom de l'Islam, tot i que la majoria de musulmans hi estan en desacord. En cap cas es tracta d'un estat ni d'un país.
- **Prejudici:** Actitud hostil i desconfiada respecte a alguna persona pel fet de pertànyer a un grup social o a un col·lectiu determinat.

Activitat 1

Abordem el tema

Com ja sabeu, el 17 d'agost vam viure amb indignació, tristesa, ràbia i por els atemptats de Barcelona i Cambrils. De ben segur que n'haureu parlat a casa, amb els amics... però els fets han estat tan colpidors que és important que compartim com ens vam sentir i com ens sentim i què sabem dels fets.

Abans de començar el debat us demanem que contesteu aquestes preguntes. És important que les respongueu totes.

1. Com et vas assabentar dels atemptats?
2. Què vas sentir en saber què havia passat? Què sents ara?
3. Ara que han passat uns dies, han canviat els teus sentiments?
4. Qui ha reivindicat els atemptats? Saps alguna cosa sobre aquest grup terrorista?
5. Saps quines edats tenien els autors d'aquests atemptats?
6. Quins motius creus que van portar els terroristes a realitzar els atemptats?
7. Com valores la reacció de la societat?
8. Has vist imatges o llegit missatges que has trobat poc ètics?
9. Quin lema ha sorgit per rebutjar el terror? Per què?
10. Hi ha alguna cosa que et preocupi arran del que ha passat?
11. Què creus que podem fer nosaltres, a nivell individual i col·lectiu, per acabar amb els atemptats?

Activitat 2

Primeres reaccions: condemna dels actes terroristes

A les poques hores de produir-se els atemptats de Barcelona i Cambrils, el grup terrorista Estat Islàmic els va reivindicar. Un cop es va donar veracitat a l'autoria dels fets, governs, institucions, organismes i entitats van realitzar actes de condemna.

A continuació us mostrem algunes condemnes que es van fet arran dels atemptats a Catalunya. Després de veure-les contesteu aquestes preguntes:

1. Quines persones o organismes han condemnat els atemptats?
2. De quina manera s'han dut a terme aquests actes de condemna?
3. Per què creus que és important fer aquests actes?

[Desenes de confessions religioses condemnen unides el terrorisme des de Barcelona](#)

[Condemna internacional](#)

[Manifestació d'entitats musulmanes](#)

[Condemna unànime al Parlament](#)

[No en el meu nom](#)

[SOS Racisme: en favor dels drets humans](#)

Activitat 3

Què està passant?

Els actes terroristes del passat 17 d'agost van generar inseguretat, pors i **molts interrogants**:

Qui ho ha fet? Per què ho han fet?, Què hi guanyen, amb això? Quins són els països amb més víctimes mortals produïdes per aquests atacs terroristes? Quins elements faciliten la captació i radicalització d'algunes persones? ...

Sens dubte aquestes preguntes no són fàcils de respondre, però us presentem alguns documents de premsa visual i escrita que us poden ajudar a entendre una mica millor el fenomen del terrorisme. **Mentre els veieu, us demanem que prengueu nota d'allò que trobeu més significatiu; poden ser paraules, petites frases, idees...**

- [Desarmar Estat Islàmic](#) (38'06") Programa de TV3 30 minuts, emès el 19 d'agost de 2017

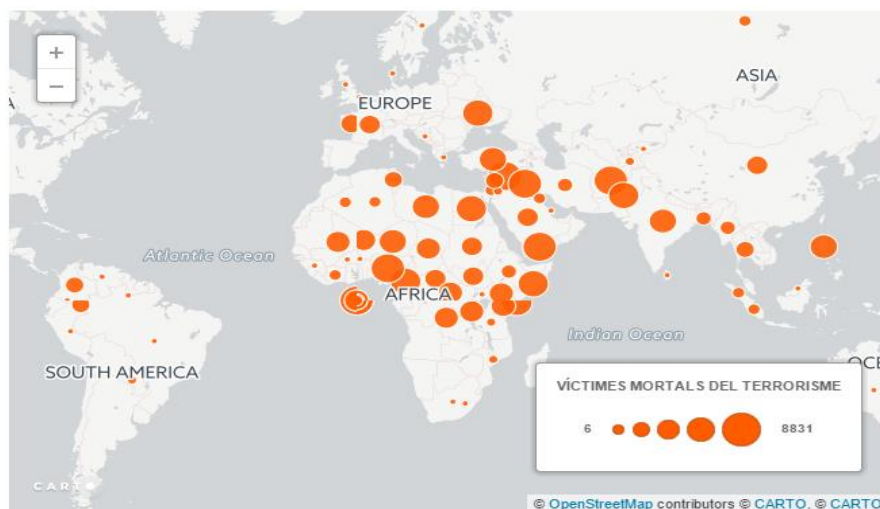

- ["ISIS": el nacimiento de un estado terrorista](#) (2'50") Fragment del vídeo del programa Documentos TV, emès el 20 d'abril de 2015.

Fa un any el diari català Ara publicava les xifres d'impacte del terrorisme al món fins l'any 2015 i oferia un mapa que ajuda a entendre la informació que aporta.

(...) L'Iraq, amb una puntuació de cinc sobre cinc, va ser el país amb més impacte del terrorisme, seguit de Nigèria, l'Afganistan, el Pakistan i Síria, tots amb puntuacions superiors a quatre. França va quedar en la setzena posició, amb una puntuació de 3,262 sobre cinc. Un increment important respecte de l'any anterior, quan havia tingut un 2,41 sobre cinc.

A continuació t'ofereixo fragments d'un article publicat el passat 26 d'agost de 2017 al diari *El País*. L'article el signa la periodista Marta Fernández i aporta les opinions d'experts en sectes i processos de captació sectària.

(...)Juntament amb un equip internacional d'investigadors, el professor Ángel Gómez ha elaborat una teoria per tractar d'explicar per què els gihadistes estan disposats a matar pels seus i per les seves creences.

“Tenen un vincle visceral amb el seu grup”, apunta Gómez, “però a més ells consideren que el grup no és només amb qui fan l'atemptat, sinó la gent d'Estat Islàmic que és a Síria i a la qual no han vist mai. Els consideren la seva família i això és una cosa que els fa sentir invulnerables i protegits”. Això i el menyspreu per la mort, que és la recompensa final. “(...)

“No, no són psicòpates. Una altra cosa és que el procés d'adoctrinament els psicopatitzi, els insensibilitzi i els endureixi”, comenta Miguel Perlado, que insisteix que les tècniques de captació i reclutament són idèntiques a les de les sectes. Com en les sectes, els reclutadors reprogramen els seus adeptes escollint sempre els subjectes més proclius a sumar-se a la causa. Luis de la Corte és taxatiu: “La radicalització és un canvi psicològic que afecta totes les dimensions del comportament i de la vida. Canvien d'actituds, de valors, de visió de futur, de projectes. Però no són malalts mentals”. (...)

El gihadisme es nodreix des de fa ja temps de la segona generació d'immigrants. És un patró que es repeteix en els últims atemptats a Europa. Un altre tret d'aquestes cèl·lules és l'existència de llaços familiars entre els seus integrants. No obstant això, en el cas de Barcelona a Luis de la Corte li crida l'atenció la joventut dels terroristes: “Els individus radicalitzats estan molt per sota de la mitjana d'edat tant a Espanya com a la Unió Europea. També és atípic perquè, fins a on sabem, Internet no ha tingut un paper important o fins i tot no l'ha arribat a tenir. I això va contra les tendències recents”. Luis de la Corte destaca que en els últims anys la xarxa ha servit per escurçar els terminis dels processos de radicalització perquè “genera una freqüència d'interacció en temps real, instantània”. Serveix per inocular el virus del radicalisme de manera més ràpida, encara que l'adhesió realment sòlida es produeix per la influència del líder espiritual.

Aclarim alguns conceptes abans de començar el debat...

ISIS són les sigles en anglès de l'autoproclamat Estat Islàmic de Síria i l'Iraq. Aquestes sigles en l'idioma àrab són DAESH. Hi ha d'altres grups terroristes al món que s'han afegit a l'ISIS, com el de Boko Haran a l'Àfrica.

L'estat islàmic és un grup radical de terroristes que volen imposar la seva ideologia mitjançant el terror i la força.

l'Islam és el nom de la religió que practiquen uns 1.570 milions de persones en tot el món. Els practicants d'aquesta religió són els musulmans.

Esperem que aquests documents hagin aportat informacions objectives i rigoroses per tal que ara puguis trobar algunes respostes a les preguntes inicials que plantejàvem. A partir de les vostres respostes farem una posada en comú.

1. *Qui ho ha fet?*
2. *Per què ho han fet?*
3. *Què hi guanyen, amb això?*
4. *Quins són els països amb més víctimes mortals produïdes per aquests atacs terroristes?*
5. *Quins elements faciliten la captació i radicalització d'algunes persones?*

Activitat 4

Anàlisi crítica del tractament dels atemptats per part dels mitjans de comunicació

El paper dels mitjans de comunicació en la gestió de la informació davant situacions de crisi, com ara els atemptats ocorreguts a Barcelona i Cambrils el 17 d'agost és cabdal per evitar que la població rebi missatges confosos, tendenciosos o mancats de rigor. Davant l'allau de notícies que ens arriben després de fets com aquests, és important contrastar la informació i ser crític amb els mitjans de comunicació abans de tenir una opinió o posicionament sobre els fets.

Són moltes les imatges i missatges que han omplert les pàgines dels diaris i les diferents pantalles. Potser, d'entre totes, la següent és una de les més colpidores.

Font: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals

A continuació us mostrem un seguit de fragments d'articles que es van publicar arran dels atemptats a Catalunya.

Analitzeu la imatge i feu una lectura reflexiva dels textos, i tot seguit, contesteu aquestes preguntes:

1. Quin missatge creieu que transmet la imatge?
2. Com valoreu en general el tractament mediàtic dels atemptats que es fa en els textos que heu llegit?
3. Quins exemples de prejudicis basats en estereotips trobeu en el contingut discursiu i gràfic d'aquestes notícies?
4. Quines expressions o termes considereu que poden portar a equívocs o estigmatitzar un col·lectiu?
5. En parelles, elaboreu un breu recull de principis que haurien de regir un tractament informatiu ètic i adequat dels atemptats als mitjans de comunicació.

Text 1

La comunitat musulmana es manifesta per condemnar els atemptats Més de 2.500 persones i 148 entitats han sortit al carrer contra "la barbàrie i la desraó" dels terroristes

AGÈNCIES Barcelona ACTUALITZADA EL 21/08/2017 21:27

La comunitat musulmana de Catalunya s'ha manifestat aquesta tarda a Barcelona, acompanyada per més de 148 entitats i al voltant de 2.500 assistents, segons estimacions de la Guàrdia Urbana, per condemnar "la barbàrie i la desraó" dels terroristes que van atemptar a Barcelona i Cambrils dijous passat.

La portaveu de la Fundació Ibn Battuta, Míriam Hatibi, ha llegit a la plaça Catalunya un manifest (que s'ha reproduït també en castellà i àrab), i ha assegurat que "tenim un veritable problema que no hem d'amagar" quan "un jove que ha nascut o ha arribat des de petit a Catalunya es rebel·la contra el seu país".

En aquest sentit, la comunitat musulmana ha cridat lemes com "Islam és pau", "Som musulmans, no criminals" i "Tots som Barcelona" durant tot el recorregut. Al manifest, els organitzadors també han demanat a les autoritats: "Parlem clarament de com afrontar el futur" per incloure aquests joves i que "sentin que Catalunya és la seva terra, de manera que siguin capaços de rebutjar qualsevol missatge radical o extremista".

"Els musulmans que vivim a Catalunya només podem donar les gràcies a Catalunya pel vostre suport, gràcies per venir avui, per voler acompanyar-nos en aquest moment tan important", ha expressat Chaib a l'escenari preparat a la plaça de Catalunya i des d'on ha partit la manifestació, que ha recorregut el tram de la Rambla on es va produir l'atropellament massiu.

En acabar el recorregut, els organitzadors s'han dirigit fins a la plaça Sant Jaume, on han estat rebuts pel president de la Generalitat, Carles Puigdemont.

Font: http://www.ara.cat/societat/comunitat-musulmana-manifesta-condemnar-atemptats_0_1855014642.html

Text 2

Mohamed Houli Chemlal i Driss Oukabir romandran tancats a la presó.

El jutge Fernando Andreu decideix encertadament mantenir reclosos a la **presó incondicional** i sense fiança, als gihadistes islàmics Mohamed Houli Chemal i a Driss Oukabir per estar directament involucrats en la preparació i execució dels criminals atemptats terroristes islàmics comesos a Cambrils i a Barcelona el passat dia 17 d'agost.

Concretament, Mohamed Houli era un dels tres terroristes que estaven a la casa ocupada il·legalment d'Alcanar on es preparaven els explosius i a on s'acumulaven més d'un centenar de bombones de gas butà i ferralla per a utilitzar-la com a metralla per a causar els majors d'anys a les persones innocents. Houli va resultar ferit de consideració, mentre els altres dos gihadistes islàmics, un era l'imam de Ripoll, van morir a resultes de la forta explosió que va destruir l'habitatge.

L'altre gihadista islàmic, Driss Oukabir, germà d'un dels terroristes musulmans abatuts a Cambrils per la policia, va ser el responsable de llogar una de les furgonetes que s'havien d'utilitzar per a realitzar els atropellaments

massius a les dues ciutats catalanes.

Per als ciutadans i especialment, i molt en concret, per als familiars de les 16 víctimes mortals i dels ferits de diversa consideració que van caure a les urpes del terror criminal musulmà, no s'entendria la decisió de concedir la llibertat condicional a aquests gihadistes que demanen els seus advocats

Amb els seus antecedents i amb la seva declarada participació activa, si més no, en la preparació dels mortals atemptats, per a la seguretat de tots nosaltres, que estiguin tancats a la presó, és una garantia per a que aquest parell de musulmans radicalitzats, no tinguin una altra vegada ni mai més temptacions assassines cristianofòbiques.

Que la justícia no tingui presa per a deixar-los sortir al carrer com si res hagués passat, i com si res hagessin fet per a que el dia 17 d'agost s'executés la carnisseria que van cometre els seus amics gihadistes islàmics que, per sort de tots, ja deuen estar ben enterrats.

La perversitat humana, i també la religiosa, sortosament sempre es paga tard o d'hora. Mai un acte criminal hauria de quedar impune sota cap pretexte.

Font: *TarragonaDigital.cat*

Text 3

Terrorisme islàmic

MANUEL CASTAÑO

L'endemà de cada matança provocada per terroristes islàmics, s'alcen veus que protesten, amb arguments confessionals, per l'ús del terme "terrorisme islàmic". No deixarem de fer-lo servir. Entenem per terrorisme islàmic o islamista —o gihadisme, o islamofeixisme— el protagonitzat per individus que es reclamen de la fe islàmica. Sabem que el conductor del pròxim vehicle llançat contra la multitud, el pròxim assassí suïcida, el pròxim degollador de cristians que actuarà a Catalunya, no serà cap nihilista rus, cap catòlic irlandès, cap maoista peruà, serà un musulmà, reconegut com a tal entre els seus, lector de textos islàmics, freqüentador d'alguna mosquée, i que actuarà cridant "*Allahu Akbar*". Intentar fer creure que això no té res a veure amb l'islam és ridícul, perquè hi té molt a veure, i introduir en l'espai públic català el debat doctrinal sobre qui és un bon musulmà i qui no, solament té sentit com a maniobra de distracció. S'entén que els propagandistes de la fe islàmica intentin qualsevol ocasió per donar-ne una visió de cotó fluix, malgrat que la història la desmenteixi, però no pas que els altres ens adaptem submisament a unes categories que ens són alienes. La qüestió és que hi ha a Catalunya terrorisme islàmic, tant si en diem així com si no, tant si li tenim por com si no, perquè hi ha una guerra en curs contra tot Europa, protagonitzada per musulmans (bons o dolents) que fan servir arguments islàmics (bons o dolents) i que diuen que això és Al Andalus, i que on n'hi ha hagut, d'islam, n'hi ha de tornar a haver, i que si no n'hi ha hagut mai, doncs també.

Font: <http://www.elpuntavui.cat/opinio/article/8-articles/1226989-terrorisme-islamic.html>

Activitat 5

Proposem un acte d'homenatge a les víctimes i de rebuig a la violència

Totes les persones del centre volem retre homenatge a les víctimes dels atemptats i, a la vegada, manifestar el nostre rebuig a la violència. Cal pensar quina és la millor manera de fer aquest acte, per això us proposem la següent dinàmica:

1. Distribuïu-vos en grups de quatre o cinc alumnes.
2. A cada grup, nomeneu un moderador o moderadora per donar la paraula als seus membres i un o una portaveu que presentarà les vostres millors idees.
3. Feu una pluja d'idees de les accions que es podrien realitzar. Anoteu-les totes. Totes són vàlides!
4. Una vegada feta la pluja d'idees, cadascú de vosaltres ha de subratllar la proposta que li sembla més adient.
5. Discutiú quines heu seleccionat i trieu l'opció de grup que presentareu a la resta de companys de la classe.
6. El o la portaveu exposa les idees proposades i seleccionades pel grup.
7. Entre tota la classe decidim quina proposta farem a la comissió organitzadora del centre.

Un cop la classe té una proposta d'acte d'homenatge a les víctimes i de rebuig a la violència, el delegat/a o representant en farà la proposta a la comissió organitzadora.

Propostes d'acte d'homenatge a les víctimes i de rebuig a la violència:

Idees clau

- Els atemptats han generat inseguretat, por i molts interrogants. Ens confronten amb la finitud i ens fan pensar en el sentit de l'existència. Parlar-ne i explicar el que sentim ens pot ajudar no només a entendre allò que ens passa sinó també a créixer i aprendre d'aquesta situació crítica i fer-nos millors ciutadans.
- Ningú té dret a imposar les seves idees mitjançant la violència o la coacció. Cal condemnar sempre qualsevol acte terrorista i donar suport a qui el pateix.
- No podem caure en els prejudicis basats en estereotips. No podem etiquetar tot un col·lectiu, en aquest cas el musulmà, pels atacs terroristes protagonitzats per alguns en nom de la seva religió.
- Totes les religions promouen la fraternitat entre les persones. Representants de totes les religions van condemnar els atemptats terroristes.
- La informació que arriba a les nostres mans sobre els atemptats no sempre és fiable: cal contrastar-la abans de tenir una opinió o posicionament sobre els fets.
- Les paraules no són neutres. Cal tenir cura amb aquelles expressions que puguin portar a equívocs o a estigmatitzar un col·lectiu.
- Les conductes d'islamofòbia i de radicalització islamista que generen els atemptats potencien els interessos d'aquests grups terroristes, que veuen així com la societat es polaritza (entrant en una espiral que es retroalimenta) i com es trenca la convivència.
- Només des del diàleg, la defensa dels drets humans i els valors democràtics, i el reconeixement de la diferència com un element de creixement, podem entre tots construir un país millor.

Aquesta activitat didàctica ha estat elaborada per la
Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa
del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya
disponible sota la llicència Creative Commons BY-NC-SA.

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Dossier per a l'alumnat
17-A Barcelona i Cambrils	Secundària	Pàgina 8